

onbekende beroemdheid dirk nauta

Bijzondere zeilprestaties zijn niet alleen voorbehouden aan mensen uit de categorie Bekende Nederlanders. Zeilen belicht een aantal van die vergeten zeilers onder de noemer 'Onbekende beroemdheden'.

GESTUURD TOEVAL

'Nauta' is Latijn voor schipper. Als ik **Dirk Nauta** vraag naar de relatie tussen zijn achternaam en zijn zeilcarrière zegt hij: "Dat is puur toeval." Zoals hij zijn hele leven volgens een zigzagkoers vindt verlopen, van het ene toeval naar het andere. Maar Nauta is iemand met een enorme drive. Hij heeft dat toeval wel altijd een nautische kant op geduwd.

TEKST MICHEL VAN STRATEN
FOTO'S UIT DE ARCHIEVEN VAN DIRK NAUTA

Voorjaar 2012. Ik ben voorbereidingen aan het treffen voor een reportage over Dirk Nauta voor deze rubriek. Dan ontvang ik een berichtje van Henk de Velde. Of ik Dirk Nauta wil opnemen in de serie Onbekende Beroemdheid. Henk noemt Nauta de GROOTSTE Nederlandse zeiler - de kapitalen zijn van De Velde.

Nieuwsgierig geworden naar het enthousiasme achter het bericht bel ik Henk op. De Velde: "Ik zie Dirk Nauta als de meest succesvolle Nederlandse lange-afstandszeiler. Hij heeft alleen al drie keer aan de Whitbread Round the World Race meegedaan, naast veel andere oceaan-wedstrijden. Vier keer rond Kaap Hoorn. Round Britain. Hij had een enorme drive. Op zeker moment zei hij: of er komt nu een maxi (80voeter), of ik doe niet meer mee. Je hebt als Nederlander nou eenmaal niet altijd een winnende boot. Je neemt ook de kansen die je krijgt. Maar Nauta is er wel elke keer van uitgegaan dat hij zou kunnen winnen."

Heeft De Velde Nauta wel eens ontmoet? "Een paar keer. Nauta had de naam dat 'ie stug was. Ik vond hem helemaal niet stug. Maar als zeiler ga je nou eenmaal je eigen weg. Zeker bij zulke

“Het gaat niet om de snelheid; dan kun je ook een speedboot pakken”

dirk nauta **onbekende beroemdheid**

prestaties. Ik heb hem lang geleden ontmoet en vond hem heel gewoon. Cool, zouden we nu zeggen.”

Uitwellingerga

Toen Dirk Nauta zijn eerste Whitbread zeilde was ik een tiener. Ik was gefascineerd door die race, en daarbij door Dirks achternaam. Die man droop van het nautische leven, dat kon niet anders. Na het gesprek met Henk de Velde besluit ik Dirk Nauta op te zoeken. Op een zonnige dag rij ik naar het Friese Uitwellingerga. Links en rechts van de weg staan rode en groene boeien. In de straat waar ik moet zijn, grenzen de huizen aan het water – hoe kan het ook anders? Voordat ik op de bel kan drukken van Nauta's huis doet een zeer fit ogende zestiger de deur open. De rode polo boven zijn spijkerbroek verhullen een lichaam dat zo te zien zonder een grammetje vet gereed is om een topprestatie te leveren. Ik krijg een stevige hand van een man die vier keer Kaap Hoorn heeft gerond, aan drie Whitbread Round the World Races (de huidige Volvo Ocean Race) heeft meegedaan, alsmede diverse andere oceaanraces. Ik ben een kop groter, maar kijk toch tegen dit zeilicoon op. Nauta vraagt me binnen en schenkt koffie.

Dirk Nauta kijkt met helderblauwe ogen de wereld in. Nadat hij me heeft uitgelegd dat zijn achternaam op toeval berust, vraag ik hem hoe hij in het oceaanzeilen terecht is gekomen. “Puur toevallig.” Ook al. Dat vraagt om een verklaring. “Na de hbs (ik had geen geduld om die af te maken) ben ik de zeevaartschool gaan doen. Ik wilde varen. En ik ben een haastig iemand, ik struikel vaak over mezelf. Ik stond op mijn 18de als stuurman op een coaster.” Hoe was dat? “Leuk. Dan was ik in de haven aan het laden en lossen en kwam er iemand aan die me vroeg: ‘Where is the chief?’ Dat ben ik, zei ik dan.” Minder leuk was dat Nauta maandenlang van huis was, ook later, toen hij verkering had gekregen. Dat was een reden om te stoppen met de koopvaardij. “Ik ging naar wat anders op zoek. Ik zag een advertentie van Hendrik Huisman, die een watersportbedrijf begonnen was.” Nauta wijst uit het raam, naar een wit gebouw. “Daar, in een oude melkfabriek. Dat was uniek in die tijd, 1969 geloof ik. Hij zocht schippers voor de chartervaart. Ik dacht: hé, da's ideaal, varen en toch ben je na één of twee weken weer thuis. Dus ik kwam hier wonen en werken.”

Nauta's eerste oceaanrace

Huisman was ondernemend, en werd aangetrokken door het oceaanzeilen. Dat was in 1968 op de kaart gezet door mannen als Francis Chichester, Robin Knox-Johnston, Bernard Moitessier en Chay Blyth. En door de eerste Whitbread Race in 1973. Huisman zag in het oceaanzeilen mooie publiciteit voor zijn bedrijf. Hij ging met *The Great Escape* deelnemen aan de Clipper Round the World Race, die in twee etappes tussen Londen en Sydney werd gevaren. Huisman schipperde op de heenreis, Nauta op de terugreis. “Zo ben ik het oceaanzeilen ingerold. Via het

bedrijf van mijn toenmalige werkgever.”

Hoe was dat, voor het eerst de halve wereld rond? “Ik vond het een fantastische uitdaging. Het was met liefhebbers die betaalden om mee te mogen. Geen professionals. Ik was toen ook geen wedstrijdzeiler, stond ook aan het begin. Roeien met de riemen die je hebt. Maar wel zo hard mogelijk, alles d'r op en d'r an. Stagzeil, spinnaker, boegspriet. Prachtig.”

Nauta gaat ‘full speed naar de finish toe’ en komt na een halve wereldomzeiling 's nachts aan in IJmuiden. Dat vindt Huisman publicitair niet zo'n handig tijdstip. Of Nauta niet gas terug kon nemen en pas de volgende dag kon arriveren? Daar dacht Nauta duidelijk anders over. “Het is een wedstrijd.” Nauta wilde, ook in zijn latere races, maximaal presteren binnen de gegeven mogelijkheden. “Het ging mij niet om snelheid op zichzelf. Dan kan je ook een speedboot nemen. Het ging mij erom het maximale uit de mogelijkheden te halen.”

Rondje Brittannië

Van de ene race kwam de andere. Na de Clipper Race voer Nauta drie keer een Whitbread, een Specerijen Race (van Indonesië naar Calais), won hij de Transatlantische Race (van Rotterdam naar New York) en voer hij doublehanded Round Britain. Ik vraag op welke race hij met de meeste voldoening terugkijkt. “Round Britain”, is het antwoord dat zonder aarzeling klinkt. Samen met Arjan Schouten voer hij in 1978 in drie weken het eiland rond. Schouten was Nauta's wachtleider geweest op de *Tielsen* (“er zat veel te veel ballast in die boot”) tijdens de Whitbread van 1977-1978. “Een goeie jongen”, zegt Nauta over Schouten. Maar het zat rond de start niet mee, met *Tielsen II* en haar opvarenden. Door slecht weer waren ze te laat de Noordzee over, en begonnen ze aan de race met een achterstand. Er was meer tegenslag. Schouten verstepte zich een uur voor de start, met een dikke enkel als gevolg. Hij was direct immobiel. Vier weken rust, was het oordeel van de behandelend arts. “Dat kan niet, ik moet over een half uur starten!”, was de reactie van Schouten. Hij hinkte aan boord, en *Tielsen II* vertrok zodoende met anderhalf bemanningslid. Schouten nam het leeuwendeel van het

TIELSA

Met de *Tielsen* deed Dirk Nauta mee aan de eerste Whitbread Race, in 1977-1978. Sponsor Tielsen was en is een keukenfabrikant. Het schip was de enige deelnemer met een designkeuken aan boord.

L.o.a.:	19,00 m
L.w.l.:	15,80 m
Breedte:	4,88 m
Diepgang:	2,62 m
Waterverplaatsing:	27 ton
Rommateriaal:	staal
Ontwerper:	J. Elsenga
Bouwer:	Noord Nederland, Stavoren
Bouwjaar:	1977

WHITBREAD

Op www.zeilhelden.nl is een film te zien over de Whitbread Race 1985-1986, op de pagina over Dirk Nauta. Hij werd tweede, met de *Phillips Innovator*.

YACHT CHARTER

Nauta heeft zijn verhuurbedrijf Dirk Nauta Charter een jaar of tien geleden verkocht. Per 1 januari 2012 is de naam veranderd in Nautica Yacht Charter.

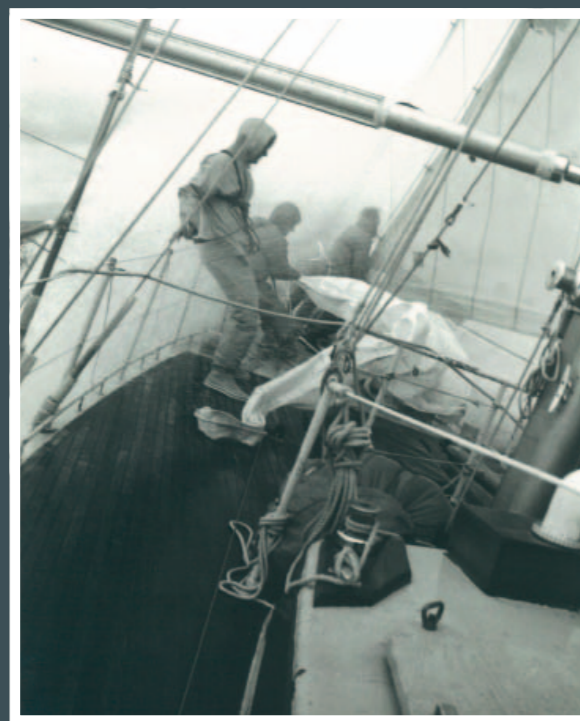
WIN EEN BOEK

In 1987 schreef Dirk Nauta samen met Johan Salverda het boek *Zeezeilen*. Leuk aan dit boek is dat het geen standaardinstructieboek is; het staat vol met praktijkervaringen van Dirk Nauta zelf, met veelal sappige anekdotes. Dirk Nauta heeft een exemplaar gesigeneerd, voor een gelukkige *Zeilen*-lezer. Wilt u dat zijn? Stuur dan een e-mail naar info@zeilen.nl, met daarin een korte motivatie.

stuurwerk op zich, met als gevolg dat Nauta vrijwel alle zeilhandelingen moest doen. De twee voeren snel. "Dat ding liep als een scheermes aan de wind. Smal en lang, met een kiel die 3,7 diep ging. Ik weet nog, langs de Ierse kust knokten we tegen Robin Knox-Johnston, met zijn tachtigvoeter. De hele dag in het zicht van elkaar. En toen maakten wij daar onze gouden slag, boven Ierland. Dat was uniek. Knox-Johnston was toen al een zeilicoon, en wij lagen dik voor op hem." Nauta sloot de race af als winnaar bij de monohulls.

Gelukkig met pech

Langeafstandwedstrijdzeilers nemen het over het algemeen niet zo nauw met comfort. De oceanracer omringt zich met slaapgebrek, gedroogd voedsel, gebrek aan privacy, huidaanroeningen, kou, hitte, zelfs mogelijk levensgevaar. Een citaat uit het Friesch Dagblad over de Transatlantische Race in 1982 luidt: 'Vierentwintig dagen dezelfde onderbroek aangehad.' Wat is er zo mooi aan dat oceaanzeilen? "Vrijheid", antwoordt Nauta. "Dat je minder met regeltjes te maken hebt. Het uitdagende van de lange afstand. En dat je je zelf moet redden helemaal." Nauta, wiens enige zeilles in zijn jonge jaren had bestaan uit de opmerking 'niet voor de wind rondgaan, dat is gevaarlijk', moest ook op de oceanen alles zelf uitvinden. Het overwinnen van tegenslag was voor Nauta misschien wel het mooist. Hij vertelt: "Op de *The Great Escape* tijdens mijn eerste oceaanrace brak bij Kaap Hoorn het mastbeslag. Iedereen zat met zijn handen in het haar, maar voor mij was zoiets juist een uitdaging. Nou hadden we op het achterdek zo'n grote railing, met stalen staanders en daaromheen een stalen strip. Die strip had de goede breedte. Ik

zei: ja, ijzerzaag. Ik had een metaalbewerker aan boord, Jantje, uit Harlingen. Die heeft dat op maat gemaakt. Toen ik de boot jaren later weer eens tegenkwam zat die noodvoorziening er nog op, zo sterk was het."

Was Nauta nooit eens bang op het water? "Nee." Nooit? "Ik heb één keer gedacht: dit is wel serieus. We voeren met *Philips Innovator* in Florida. We waren een zeil aan het wisselen, voorop. Het was behoorlijk slecht weer. Ik was met mijn lifeline aangehaakt. Toen ik naar achter wilde om wat gereedschap te pakken, haakte ik me even los. Op dat moment maakte de boot een haal. Ik stond aan loef en voelde ineens de zeereling in mijn knieholtes. Ruggelings overboord. Ik denk: nou, dit is niet best. Het was schemer, tegen een uur of zes. Windkracht 6-7 misschien. Nou had ik een Zwitsers bemanningslid aan het roer, die zag alles gebeuren. En wat deed die? Direct een haal aan het stuurwiel. Hij draaide in de wind. Ik zag ineens de romp voor mijn neus, en de rail voor mijn ogen. Ik denk: grijpen, en nooit meer loslaten." De bemanning kon Nauta zowaar nog aan boord krijgen ook. "Ik had geen tijd voor angst. Maar het was wel heel serieus." Mag een zeiler bang zijn, eigenlijk? "Hij moet zich bewust zijn van gevaar, van wat er kan gebeuren", is het antwoord van Nauta.

Schipper op het land

'Het leven zit van toevalligheden in mekaar.' Het zou een lijfspreuk kunnen zijn van Nauta. Na zijn imposante zeilcarrière ging hij jachten verhuren. En omdat hij inmiddels wel een beetje verstand had van boten ging hij ze ook ontwerpen. Toen kwam er een jachtwerf bij. Een nabijgelegen restaurant is ook van hem. "En die loods, daar aan de overkant, die is ook nog van mij", zegt Nauta op een gegeven moment. "En zie je daar die bus staan?"; vraagt hij me. Het kwartje valt niet direct. Wat voor bus? Dan zie ik een gewone stadsbus staan, wit. "Die rij ik nu", zegt Nauta tot mijn verrassing. Ook toeval. Schoolkinderen uit de regio hadden vervoer nodig om naar de sporthal en sportvelden te komen. Nauta rijdt ze er drie keer per week naar toe. Schipper op het land.

Maar vanmiddag gaat hij eerst nog een stukje fietsen. Honderd kilometer. Ik mag even zijn fiets optillen, om te voelen hoe licht die is. "Er zit nog wat water in het bidon hoor", zegt hij. Ik moet niet denken dat hij slordig is geworden met het meeslepen van te veel gewicht. ●

NAUTA'S RACES

- 1975-1976: Clipper Round The World Race (3de)
- 1977-1978: Whitbread Round The World Race (11de)
- 1978: Round Britain Race (1ste)
- 1980: Specerijen Race
- 1982: Transatlantische Race (1ste)
- 1985-1986: Whitbread Round The World Race (2de)
- 1989-1990: Whitbread Round The World Race (14de)

"Ik heb één keer gedacht: dit is wel serieus"

